

Experti Arniky odebrali přes 100 vzorků v regionech Syunik a Lori. Varují před zdravotními riziky spojenými s těžbou

18.10.2025 - | Arnika

Tým Arniky se v září vrátil z mise v Arménii, kde odebral sto vzorků z oblastí zasažených těžbou. Cílem bylo poskytnout místním obyvatelům spolehlivá data o tom, jak těžební činnost ovlivňuje jejich zdraví a životní prostředí.

Na začátku září jsme vyrazili na dvoutýdenní pracovní cestu do Arménie. První zastávkou byla návštěva českého konzulátu v Jerevanu, kde jsme se setkali s diplomaty a informovali je o našich aktivitách v regionech Syunik a Lori, kde Arnika dlouhodobě působí. Diskutovali jsme také o konkrétních rizicích spojených s těžbou, kterým jsou obyvatelé těchto oblastí vystaveni, a upozornili na problematický aspekt zahraniční kapitálové účasti v těžebních společnostech. Zatímco zisky z těžby plynou také zahraničním investorům, ekologická zátěž a zdravotní rizika dopadají na místní obyvatele.

Během výjezdu mezi sme odebrali celkem 108 vzorků půdy, prachu, sedimentů a lidské moči v oblastech nejvíce znečištěných těžebním průmyslem v regionech Syunik a Lori:

„Vzorky jsme odebírali poblíž rozsáhlých odkališť, jejichž rozměry si v Evropě dokážeme jen těžko představit,“ popisuje Gregory Maliukov, projektový koordinátor arménského projektu Arniky. *„Odkaliště Artsvanik, kam putují odpady z kombinátů ve městech Kapan a Kajaran provozovaných společností ZCMC, je dokonce třetí největší svého druhu na světě.“* Místní obyvatelé dlouhodobě vyjadřují obavy ze znečištění způsobeného těžbou, ale donedávna neměli k dispozici dostatek dat. Tuto informační mezeru Arnika již několik let zaplňuje. Reakce na naše přednášky ukázala, jak velký zájem mají lidé o výsledky, protože potřebují vědět, čemu jsou vystaveni.

Vzorky nyní analyzují odborníci Státního zdravotního ústavu v Praze, Státního veterinárního ústavu v Praze a VŠCHT. Pátrají po přítomnosti látek jako PCBs, OCPs, bromovaných zpomalovačů hoření, PFAS („věčné chemikálie“) a UV stabilizátorů, jakož i těžkých kovů – arsenu, kadmia, olova, chromu, rtuti, molybdenu, mědi a niklu. Tyto látky mohou způsobovat rakovinu, poškození ledvin, jater a nervového systému, endokrinní a hormonální poruchy, poškození imunitního systému, vývojové poruchy a snížení IQ u dětí, reprodukční problémy a komplikace v těhotenství.

Součástí mise byl i dialog s lidmi v postižených regionech, například v již zmíněném Kapanu jsme organizovali veřejnou přednášku o rizicích spojených s odkališti, které se zúčastnilo zhruba dvacet místních občanů. Získali informace o tom, kdy budou k dispozici výsledky průzkumu a jak je mohou využít v jednání s místními úřady o budoucnosti těžby.

Důležitá byla také naše účast na veřejném zasedání místní rady v Pambaku, které se konalo 11. září, a kde bohužel místní rada schválila geologické průzkumy v lokalitě Karaberd s cílem prověřit možnost rozšíření těžby. Odborník Arniky v oblasti toxických látek, Jindřich Petrlík, seznámil radu s výsledky předchozího výzkumu Arniky z roku 2023, který v Karaberdu potvrdil vysoké koncentrace těžkých kovů jak ve vzorcích půdy a sedimentů, tak ve vlasech, rybách a moči místního obyvatelstva. *„Pokud vznikne nový důl, mohou se již zjištěné koncentrace těžkých kovů zdvojnásobit. Tím by bylo porušeno právo místních obyvatel na život ve zdravém prostředí,“* varoval Petrlík radu.

Výsledky letošních analýz budou k dispozici na jaře 2026. Arnika je plánuje představit nejen obyvatelům dotčených obcí, ale také arménským úřadům a mezinárodním organizacím.

<https://arnika.org/novinky/experti-arniky-odebrali-pres-100-vzorku-v-regionech-syunik-a-lori-varuji-pred-zdravotnimi-riziky-spojenymi-s-tezbou-202510171124>